

Leto 1983 trka na vrata

Pripravljen je osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega načrta naše občine

Bežigranski izvršni svet je pripravil osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega načrta naše občine za prihodnje leto, o katerem bodo razpravljali delegati bežigradske občinske skupščine konec tega meseca. Temeljni cilji razvoja naše občine bodo v prihodnjem letu usmerjeni v izvajanje naslednjih političnih gospodarskih stabilizacij, povečanje količinskega obsega industrijske proizvodnje, rasti izvoza na konvertibilni trg ob realno manjšem porastu uvoza in bolj razumnem trošenju sredstev, zmoglosti ter delovnega časa.

hodbem letu povečal za 13,5 odstotkov, ob povečanem uvozu za 2,5 odstotkov. Vse oblike porabe se bodo tudi prihodnje leto gibale v skladu z realno rastjo razpoložljivega družbenega proizvoda. Skupaj z omejevanjem osebne, skupne in splošne porabe bodo prihodnje leto realno padli tudi povprečni osebni dohodki na zaposlenega za 1 odstotek pod raven letošnjega leta. Rast zaposlovanja bo 1-odstotna, predvsem v organizacijah združenega dela s posebnimi nalogami in tistih, ki izvajajo izvozno usmerjene programe. Kadrovska politika pa bo prispevala k uveljavljanju po-

hodnje leto za tri odstotke večja kot letos, saj se bo močno povečala pridelava in odkup pšenice. Pogodbe bodo sklenjene za odkup 80 ton pšenice na 40 hektarjih zemljišč. Poleg tega bo usmerjena tudi v večje pridobivanje mesa, mleka, pridelavo vrtnin in posebno zelja. Kmetje, ki bodo ustvarili tržne viške pa bodo imeli tudi prednost pri nabavi semen, umetnih gnojil, zaščitnih sredstev ter goriva in rezervnih delov za kmetijske stroje. Vsa ta prizadevanja bodo sestavljala skupni ljubljanski program pospeševanja kmetijstva, da bi izdelali čimveč hrane zase in za izvoz.

Posebna pozornost bo veljala v prihodnjem letu tudi malemu gospodarstvu, saj se prav na tem področju odpirajo možnosti odpiranja novih delovnih mest in razvoja nekaterih deficitarnih obrtnih in storitvenih dejavnosti. Prav na tem področju bo potrebno široko sodelovanje stanovanjske skupnosti in krajevnih skupnosti ter občine pri olajšavah z najemanjem osnovnih ustreznih poslovnih prostorov in za aktivnejše vključevanje malega gospodarstva tudi v ekonomske odnose s tujino.

Družbenim dejavnostim odpira prihodnje leto podobne možnosti kot gospodarstvu. Novih naložb ne bo, razen tistih, za katere so občani zbrali denar s samopriskevkom in tistih nujnih del, ki jih bodo organizacije združenega dela same plačale. V enotah vzgojno varstvenih organizacij Ciciban in Mladi rod bo prihodnje leto odprtih 14 novih oddelkov otroškega varstva, 10 novih oddelkov pa bo prihodnje leto pridobilo tudi bežigradske osnovne šole. Število novo zaposlenih v vseh teh novih objektih bo še vedno usklajeno z 0,8 odstotno rastjo zaposlovanja v občini. Programi samoupravnih interesnih družbenih dejavnosti bodo prihodnje leto enakega obsega kot letošnji. Prednostni bodo imeli družbeno varstvo otrok, osnovno šolstvo, usmerjeno izobraževanje in socialno skrbstvo.

Prihodnje leto bodo bežigradski vrtilci ponudili 160 novih mest za predšolske otroke, otroci od četrtega do petega leta starosti bodo vključeni v 80-urni vzgojni program, vsi šestletni otroci pa se bodo v vrtilci pripravljali na šolo. V bežigradskih osnovnih šolah bo prihodnje leto 45 oddelkov celodnevne šole, 58 oddelkov podaljšane bivanja in 28 skupin jutranjega varstva. Osnovne šole se bodo intenzivno povezovala tudi z družbenim delom, da bi bili učenci čim boljše poklicno usmerjeni.

VIDA PETROVIČ

Še čestitke za ekipo Termike

Predsednik bežigradske občinske skupščine Emil Šuštar je 7. oktobra sprejel ekipo Civilne zaščite prve medicinske pomoči iz Termike, ki je 26. septembra letos v Novi Gorici na republiškem tekmovanju ekip civilne zaščite prve medicinske pomoči dosegla prvo mesto. Zmagovalcem je iskreno čestital in jim podelil knjižne nagrade.

V. P.

OB 40-LETNICI

Cankarjevci iz Bežigrada na proslavi v Kočevju ob 40-letnici ustanovitve brigade.

Foto: D. R.

Cankarjeva brigada odlikovana

V Kočevju so 2. oktobra praznovali občinski praznik in 40. obletnico ustanovitve 5. SNOUB Ivan Cankar. Cankarjeva brigada je bila namreč ustanovljena 28. septembra 1942 v vasi Lapinje pri Kočevju.

Slavnostni govornik na proslavi je bil predsednik republiške skupščine Vinko Hafner. Občinska skupščina Kočevje je Cankarjevi brigadi podelila domicil, še živim prvim članom štaba brigade in bataljonov so izročili plakete, vsi borci brigade pa so dobili spominske značke in spominske listine. Brigada je dobila tudi odlikovanje: red zasluga za narod z zlato zvezdo, s katerim jo je 1979. leta odlikoval tovariš Tito. V kulturnem programu so nastopili: šolska mladina, moški pevski zbor Svoboda iz Kočevja in godba JLA.

V Cankarjevi brigadi je bilo precej borcev, ki zdaj živijo za Bežigradom.

Na pobudo borcev Cankarjeve brigade iz Bežigrada in Šiške so pripravili proslavo tudi v počitniškem domu ZB NOV v Banjolah pri Pulju. Dopoldne so si ogledali na vojaškem poligonu tekmovanje enot JLA iz Slovenije (protiletalska in obalna artilerija ter rakete z bojno municijo). Zvečer so ob tabornem ognju priredili kulturni program. Bežigradčan Avgust Bokal pa jih je pozdravil v imenu odbora Cankarjeve brigade. Tej proslavi so prisostvovali še starešine JLA s poligona. Upravnik počitniškega doma Jože Divjak je pripravil istrski partizanski golaž.

S proslavo v Banjolah so poslali pozdravno brzojavko zboru borcev Cankarjeve brigade v Kočevju.

DUŠAN REBOLJ

342 novih ključev

Prihodnje leto bo v bežigradskih soseskah BS 2/2, BS 4/2 in BS 5/2 dograjenih 342 novih stanovanj, v družbeno usmerjeni blokovni gradnji. Graditi pa bomo začeli tudi 463 novih stanovanj v blokovni izgradnji in 70 stanovanj stanovanjskih združenj Elma in Smelt v soseski BS-109. Tako so zapisali odgovorni v Osnutku resolucije o politiki izvajanja družbenega načrta za prihodnje leto.

Sredstva amortizacije, ki se po planskih dokumentih stanovanjske skupnosti združujejo na nivoju občine za uresničitev občinskih programov, bodo namenjena za izvajanje postopne priključitve stanovanjskih objektov na daljinsko ogrevanje. Krajevne skupnosti pa se bodo v prihodnjem letu razveselile novosti, ko bodo vse domove krajevnih skupnosti prenesli kot poslovne prostore v upravljanje Samoupravne stanovanjske skupnosti, tako da bodo sredstva iz najemnine teh prostorov namenjena za njihovo redno vzdrževanje pa tudi za pridobitev novih prostorov za nove krajevne skupnosti.

Velika skrb za vodo

V osnutku resolucije o politiki izvajanja družbenega načrta Bežigrada za prihodnje leto je najbrž poglavje o komunalnem in stanovanjskem gospodarstvu tisto, ki najbolj zanima krajanje. V osnutku resolucije stoji zapisano, da bodo komunalci nadaljevali z izgradnjo primarnih komunalnih objektov in naprav individualne rabe za oskrbo s potrebno sanitarno in požarno vodo ter z energijo za obstoječe in novozgrajene objekte. Med temi so pomembnejši: primarni vodovod BP-10 Dolsko, meteorna kanalizacija in plinovod v tem industrijskem področju ter navezava vodarne Jarški brod na ljubljansko vodovodno omrežje.

Prihodnje leto bodo pridobili vsa potrebna dokumentacija za primarni vodovod, ki bo povezal vodarno Jarški brod na ljubljansko vodovodno omrežje, za primarni kanal Sneberje-Tomačevo ter kanalizacijo v I. in II. varstveni coni vodnih virov. Poleg številnih ostalih nalog, ki jih čakajo v prihodnjem letu, je pomembna tudi ta, da bodo pridobivali, pripravljali in komunalno opremljali zemljišča za stanovanjsko gradnjo v soseskah BS 2/2, BS 5/2, BS 109, BS 111, za poslovno in industrijsko gradnjo v soseskah BM 5 in BP 10 ter za objekte iz tretjega samopriskevka.

Gospodarstvo bo prihodnje leto doseglo predvidoma 2 odstotno rast dohodka in družbenega proizvoda. Industrijska proizvodnja se bo povečala za 2,5 odstotkov, kar je za 0,5 odstotkov manj kot letos in za 1,5 odstotkov manj kot smo predvidevali že za letošnje leto. Večje proizvodne organizacije združenega dela ne bodo dosegle z odpiranjem novih proizvodnih zmoglosti ampak z boljše izrabo obstoječih zmogljivosti, kadrov in delovnega časa ter z modernizacijo in rekonstrukcijo samo tistih področij, ki bodo nujno potrebna za preusmeritev ali obstoj na tujem trgu. Bežigradski izvršni svet je ocenil, da se bo blagovni izvoz v pri-

litike ekonomske stabilizacije s povečanjem kadrovskih štipendij in ustvarjanjem pogojev za uveljavljanje sistema usmerjenega izobraževanja.

Naložbena dejavnost bo prihodnje leto minimalna, saj je predviden pričetek oziroma dokončanje treh ključnih naložb v naši občini, ki bodo prispevali k prestrukturiranju bežigradskega gospodarstva in povečanju izvoza. Mladinska knjiga bo razširila in modernizirala tiskarno, Iskra-Deita bo pričela graditi tovarno računalnikov, Belinka pa bo dokončala naložbo za povečanje zmogljivosti za proizvodnjo vodikovnega peroksida. Kmetijska proizvodnja bo pri-

Preskrba za zdravo pitno vodo

V Sloveniji pade na leto povprečno 1500 milimetrov padavin na kvadratni meter. To pa pomeni, da pade na slovensko ozemlje na leto okrog 36 milijard kubičnih metrov vode. Ena tretjina od tega ponikne v podtalnice in nato znova priteče na dan v studenčkih in potokih ter izvihni ali pa pri vodovodnih pipah. Strokovnjaki menijo, da imamo v Sloveniji ob nizkih vodah na voljo okrog 25 kubičnih metrov pitne vode v sekundi. Vse te vode pa ne moremo izkoristiti, saj vse ni mogoče zajeti, ponekod pa bi bilo izkoriščanje vode predrago.

Obrambno in samozaščitno usposabljanje delovnih ljudi in občanov je dejavnost posebnega družbenega pomena. Usposabljanje, ki krepi obrambno zavest in samozaščitno pripravilnost vsega prebivalstva, zajema letos 7 tematskih enot. Nekatere bomo v skrajšani obliki predstavili tudi v »Zboru občanov«.

Povprečna poraba vode iz javnih vodovodov znaša v Sloveniji okrog 340 litrov na osebo na dan, vendar menijo, da prebivalci porabijo po 150 litrov na dan, drugo pa porabijo industrija, obrt, komunala, živinoreja, itd.

Čeprav je po nepopolnih podatkih že okrog 78 odstotkov prebivalcev Slovenije preskrbljenih z vodo iz javnih vodovodov, so določena območja, kjer pomanjkanje vode že ogroža normalno preskrbo prebivalstva.

Iz lastnih vodnjakov se še vedno oskrbuje z vodo 12 odstotkov Slovencev, pet odstotkov jih še vedno pije le

kapnico, pet odstotkov pa uporablja vodo iz izvirov in potokov. Več kot 100 slovenskih krajevnih skupnosti je še vedno brez organizirane vodne oskrbe.

Z vodno oskrbo se v Sloveniji ukvarja okrog 60 organizacij združenega dela, le enajstim pa je vodna oskrba osnovna dejavnost. Upravljajo 1634 vodovodov in več kot 6000 kilometrov vodovodnega omrežja. Le dobra petina vodovodov ima sprejete odloke o varstvenih pasovih, več kot polovica nima zaščitnih vodovodnih objektov, sanacijski programi so izdelani le za 9 odstotkov vodovodov, samo 52 odstotkov vodnih objektov ima vgrajene klorinatorje (imeti bi jih morali vsi, ne glede na kvaliteto vode), okrog 12 odstotkov vodovodov pa je celo brez uporabnih dovoljenj. Stanje pri manjših vodovodih pa je še občutno slabše.

Strokovnjaki opozarjajo, da nam prav onesnaževanje lahko najhitreje pripre pipe, iz katerih smo za evropske razmere nenavadno doigo pili čisto, večinoma tudi neklorirano vodo.

Pred kratkim odprta vodarna Jarški brod za Bežigradom je dokončno odprgala »sušo« na levem bregu Save. S tem pa je sprostila v Črnučah 124 vodnjakov, katere bo treba čim prej obnoviti in usposobiti za potrebe SLO in protipožarno varnost.

Bežigradska in ostale občine v Sloveniji so se letos dogovorile, da bodo po krajevnih skupnostih sprožile akcijo za revitalizacijo opuščenih vodnjakov.

Kaj naj rečem za konec? Voda je za življenje in zdravje človeka tako izjemno pomembna, da jo moramo skrbno čuvati. Obvezno moramo upoštevati higienske lastnosti pitne vode, urejati in čuvati moramo vodne vire pred onesnaževanjem, popravljati kakovost vode in smotno uporabljati obstoječe zaloge pitne vode.

Pripravil: IVAN SUČUR

OBRAMBNO IN SAMOZAŠČITNO USPOSABLJANJE

»V vojni, ob naravnih in drugih nesrečah«, je zapisano v posebni knjižici dr. Sime Opačiča »Preskrba z zdravno pitno vodo«, ki jo je pred kratkim napisala tiskarna »Tone Tomšič« v nakladi 200.000 izvodov, »je preskrba z zdravno pitno vodo med najpomembnejšimi in hkrati izredno zapletenimi nalogami. Voda je za človeka življenjsko pomembna, v takih okoliščinah pa je utegne primanjkovati ali pa je zaradi onesnaženosti neuporabna.

Kako bomo potemtakem reševali probleme z vodo v izrednih razmerah? Zavedati se moramo, da ne gre za vprašanje kakršnekoli vode, temveč za zdravno pitno vodo; naj jo človek uporablja za karkoli, voda mora tudi v izrednih razmerah imati lastnosti pitne vode.

Voda je eden poglavitnih pogojev za življenje. Človek zdrži brez vode veliko manj časa kakor brez hrane. Voda je namreč osnovna sestavina človeškega telesa in če je izgubi več kot 15 odstotkov telesne teže, nastopi smrt. Človekov organizem potrebuje na dan najmanj 2,5 do 3 litre vode; to je fiziološki minimum. Brž ko je telo izgubi kaj več kot običajno, jo moramo takoj nadomestiti.

Vendar potrebuje človek več vode, kakor pa je fiziološki minimum, saj brez nje ne more tudi pri večini svojih dejavnosti in opravil v vsakdanjem življenju in pri delu...

Posebej pa je treba poudariti tudi protipožarno varnost, ki je odvisna od zadostnih količin vode ter dekontaminacije v vojni – tudi za to je potrebno veliko vode.

Voda, dobra za pitje, mora biti bistra, brez barve, brez vonja, biti mora prijetnega, značilnega okusa in seveda primerno hladna. Prav tako mora biti primerno trda in imeti ustrezne kemične lastnosti. V njej ne sme biti organskih anionov in sestavin, ker bi to pomenilo, da so jo onesnažili živalski in človeški iztrebki ali kake druge odpadne snovi. Še sploh pa ne sme biti v njej škodljivih klic, jajčec človeških parazitov, ne sme vsebovati strupov in radioaktivnih snovi.

trov v eni minuti. Omenimo naj tudi lastno konstrukcijo lavirne naprave za vrtnje pilotov s profili 1000, 1500 in 2000 milimetrov. Po naročilu Biotehnične fakultete v Ljubljani so za petroleške raziskave tal razvili vrtno garnituro za odzemanje vzorcev do globine 2 metrov. Trenutno delavci TOZD SPV Geološkega zavoda razvijajo stroj za rotacijsko vrtnje minskih vrtnin v kamnolomih.

Področje, ki mu zavod v svojem razvoju posveča veliko pozornost pa je razvijanje in izdelovanje vrtnega orodja in pribora. V dolgoletnem razvoju lastnih vrtnih kron in dlet iz karbidnih trdin je njihova tehnologija na svetovni ravni, kar se odraža ob občasnem izvozu v najbolj razvite dežele sveta (ZDA, ZRN in Japonsko).

Tudi na področju substitucije uvoza Geološki zavod Ljubljana dosega pomembne rezultate. Razvil je nože za rudarske kombajne v premogovnikih, ki jih je Jugoslavija še pred dvema leti izključno uvažala, zdaj pa že vrsto rudnikov, med njimi REK Veienje, Trbovlje, Kakanj, Breza, Zenica in drugi, uporabljajo izključno nože, ki jih proizvaja Geološki zavod Ljubljana. Na področju vzdrževanja strojev tuje proizvodnje se nenehno pojavljajo potrebe po raznih rezervnih delih. Pri teh delih poskuša Geološki zavod s svojimi konstrukcijami in čimvečjim deležem nadomestiti uvoz.

Na razstavi Zveze sindikatov Slovenije razstavlja Geološki zavod del svojih dosežkov na področju razvoja vrtnega orodja, rudarskega orodja za strojno odkopavanje, razvoja »jamske hidravlične vrtnice garniture in garniture za raziskovalno vrtnje J 600.

Delavci TOZD Strojna proizvodnja in vzdrževanje GZL poudarjajo, da razvijajo nove proizvode teamsko, kjer praktično vsak član kolektiva prispeva s svojimi idejami in delom k rezultatom, ki jih dosega.

»Kako se torej snujejo prototipi?« smo povprašali Marka Popoviča. Takole odgovarja: »Samo idejo velikokrat dobimo od mojstrov, ki delajo na terenu. Delavci nam torej narekujejo razne novitete. Mi njihove ideje v grobih merah razdelimo, sestane se team ljudi naše temeljne organizacije in drugih zainteresiranih temeljnih organizacij zavoda in strokovno ocenimo, kaj je v redu in kaj ni. Ko to ugotovimo, začnemo pripravljati konstrukcijsko dokumentacijo. Da bi delo pospešili, začnemo takoj izdelovati pošamezne sklope. Ko je prototip gotov, ga začnemo preizkušati na terenu in naša zapažanja dopolnjujemo v serijski proizvodnji.«

H. Š.